

Urząd Miejski w Śremie

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO DLA TERENU GÓRNICZEGO – ZŁOŻA
KRUSZYWA NATURALNEGO „LUCINY II”**

Opracowanie:

mgr inż. arch. Iwona Stachowska
mgr inż. arch. Agata Marciniak

ŚREM LIPIEC 2010

SPIS TREŚCI

Wstęp

1. Podstawa prawna.
2. Cel i zakres prognozy oraz powiązania z innymi dokumentami.
3. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy.
4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu.
5. Materiały źródłowe.

Rozpoznanie i analiza środowiska przyrodniczego w Gminie Śrem.

Uwarunkowania ogólne.

1. Położenie geograficzne i rzeźba terenu.
2. Warunki geologiczno – gruntowe.
3. Charakterystyka stosunków wodnych.
4. Powietrze atmosferyczne.
5. Przyrodnicze i kulturowe obszary chronione.
6. Szata roślinna i świat zwierzęcy.
7. Klimat lokalny.
8. Powiązania funkcjonalne systemu przyrodniczego.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zagadnienia szczegółowe.

1. Położenie i użytkowanie terenu.
2. Warunki glebowe i roślinność.
3. Projektowana zmiana użytkowania terenu.
4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.
5. Istniejące problemy ochrony środowiska.
6. Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
7. Zmiana pokrywy glebowej.
8. Zmiany hydrogeologiczne.
9. Zmiany szaty roślinnej.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Podsumowanie.

1. Zagrożenia na etapie funkcjonowania ustaleń planu.
2. Zalecenia oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

3. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
4. Analiza ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
5. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.
6. Podsumowanie.
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Wstęp

1. Podstawa prawna.

Prognoza jest niezbędnym elementem projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, opracowywana jest z projektem planu i poddawana wraz z nim procedurze planistycznej od momentu opiniowania.

Podstawę do opracowania niniejszej prognozy stanowi podjęta Uchwała Nr 406/XLVII/10 Rady Miejskiej w Śremie z dnia 29 kwietnia 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny II” oraz projekt ww. planu.

Prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny II”, została opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy¹.

2. Cel i zakres prognozy oraz powiązania z innymi dokumentami.

Celem sporządzenia prognozy jest określenie i ocena oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny II”.

W zgodzie z ustawą¹ Burmistrz Śremu wystąpił: pismem PPS.PP.7321-1/10 z dnia 05.05.2010 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz pismem PPS.PP.7321-1/10 z dnia 05.06.2010 r. do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Uzgodnienie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu (RDOŚ-30-OO.III-7041-604/10/jm z dnia 08. 06. 2010 r.) nakłada obowiązek opracowania prognozy zgodnie z ustawą¹, ponadto:

- 1) należy określić przewidywane oddziaływanie eksploatacji kruszywa na stan jakości powietrza na terenach sąsiednich;

¹ o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

- 2) należy odnieść się do zagospodarowania terenów wokół obszaru opracowania i ich ochrony akustycznej;
- 3) należy wskazać wpływ przedsięwzięcia na stosunki wodne i ewentualne ujęcia wód podziemnych;
- 4) należy określić sposób postępowania z masami ziemnymi.

Uzgodnienie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego ON-NS-72-39/10 z dnia 19.05.2010 r. nakłada obowiązek sporządzenia prognozy w pełnym zakresie, zgodnie z ustawą².

Prognoza obejmuje następujące zagadnienia:

- 1) Rozpoznanie i analizę środowiska przyrodniczego (charakterystyka komponentów środowiska, stan sanitarny, stopień odporności, powiązania funkcjonalne, ochrona przyrody).
- 2) Potencjalne zagrożenia dla środowiska przyrodniczego.
- 3) Prognozę zmian środowiska przyrodniczego, wynikających ze zmiany przeznaczenia terenów.
- 4) Charakterystykę podstawowych ustaleń planu miejscowego.
- 5) Propozycje rozwiązań minimalizujących skutki zmian i zagrożenia.
- 6) Podsumowanie.

Projekt planu wykazuje zgodność z dokumentami gminnymi tj. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem, Programem ochrony środowiska dla gminy Śrem na lata 2008 - 2011 z perspektywą na lata 2012 - 2015 oraz Programem Gospodarki Odpadami dla gminy Śrem na lata 2008 - 2011 z perspektywą na lata 2012-2015. Wymienione dokumenty w swych założeniach kierują się zasadą zrównoważonego rozwoju, mając na uwadze realizację polityki ekologicznej państwa.

Obszaru planu położony jest poza terenami, co do których można określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.

² o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227).

3. Metody stosowane przy sporządzaniu prognozy.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy stosowano przede wszystkim metodę indukcyjno – opisową, polegającą na łączeniu w logiczną całość zebranych informacji o środowisku i mechanizmach jego funkcjonowania. Analizując projekt planu miejscowego, w sporządzanej prognozie, wskazano potencjalne zagrożenia oraz przedstawiono rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ realizacji ustaleń planu na środowisko. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan informacji o środowisku przyrodniczym oraz przewidywanym zainwestowaniu i zagospodarowaniu terenu. Prognoza nie zawiera propozycji rozwiązań alternatywnych dla projektu planu ze względu na stan zainwestowania w granicach opracowania oraz małą powierzchnię opracowania.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień planu.

Przewidywaną metodą analizy skutków realizacji postanowień planu będzie ocena zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, sporządzana na podstawie przepisów art. 32 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, raz w kadencji rady gminy. Rada podejmując uchwałę w sprawie aktualności planu bierze pod uwagę w szczególności zgodność planu z art. 15 ww. ustawy, obejmującym obowiązkowo m.in. zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

5. Materiały źródłowe.

Podczas sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego korzystano z informacji zawartych w następujących materiałach źródłowych:

- 1) lokalizacja obszaru opracowania mpzp na mapie topograficznej - załącznik nr 1;
- 2) obszar opracowania mpzp na mapie zasadniczej – załącznik nr 2;
- 3) obszar opracowania mpzp na mapie ewidencyjnej – załącznik nr 3;
- 4) obszar opracowania mpzp na mapie glebowo - rolniczej – załącznik nr 4;

- 5) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Śrem;
- 6) projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny II” – załącznik nr 5;
- 7) „Dokumentacja geologiczna złoża kruszywa naturalnego LUCINY II w kat.C1”, przyjęta przez Starostę Powiatu Śremskiego pismem nr OS. 7511-9/09 z dnia 16 listopada 2009 r.;
- 8) koncesja na wydobywanie kopalin – decyzja nr OS.7510-27/09 Starosty Powiatu Śremskiego z dnia 15 stycznia 2010 r.;
- 9) „Raport oddziaływania na środowisko inwestycji polegającej na eksploatacji kruszywa naturalnego ze złoża Luciny” –tereny przyległe;
- 10) raport przewidywanego wpływu na środowisko eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Luciny MP” – tereny przyległe;
- 11) literatura specjalistyczna.

Ponadto sporządzając prognozę oparto się na następujących aktach prawa:

- 1) Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003, Nr 80, poz. 717 ze zm.),
- 2) Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227),
- 3) Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003, Nr 162, poz.1568 ze zm.),
- 4) Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2004, Nr 92, poz. 880 ze zm.),
- 5) Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r.– Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947, ze zm.),
- 6) Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. 2006 Nr 156 poz. 1118 ze zm.),
- 7) Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004, Nr 121, poz. 1266 ze zm.),
- 8) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Z 2008, Nr 25 poz. 150 ze zm.),
- 9) Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2005, Nr 239, poz. 2019 ze zm.),

- 10) Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.),
- 11) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 Nr 120 poz. 826),
- 12) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 w sprawie określania rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z 2001 r. Nr 92, poz. 1029),
- 13) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r., w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r., nr 168, poz. 1764),
- 14) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r., w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 220, poz. 2237);
- 15) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r., nr 168, poz. 1765),
- 16) Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich sytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690 ze zm.),
- 17) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z 2002 Nr 155, poz. 1298),
- 18) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi (Dz. U. Nr 165, poz. 1359),
- 19) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (uchwała nr XLVI/690/10 z dnia 26 kwietnia 2010r.) (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2010 r. Nr 155, poz. 2953).

Dla potrzeb sporządzenia „Prognozy....” przeprowadzona została bezpośrednia wizja terenu.

**Rozpoznanie i analiza środowiska przyrodniczego w Gminie Śrem.
Uwarunkowania ogólne.**

1. Położenie geograficzne i rzeźba terenu.

Wielkie zróżnicowanie fizjonomiczne obszaru gminy wynika z jej położenia w kilku dużych jednostkach morfologicznych. Pradolina Warszawsko – Berlińska dzieli obszar gminy na część pn-wsch., równinę Średzką, która leży w rejonie wysoczyzny Gnieźnieńskiej oraz część pd-zach., czyli wysoczyznę Kościańską.

Pod względem geograficznym złoża położone jest w centralnej części Niziny Wielkopolskiej.

Pod względem morfologicznym – teren złoża zlokalizowany jest w obrębie terasy środkowej Odcinka Śremskiego Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej. Jest to obszar typowo akumulacyjny zbudowany z osadów rzecznych i wolnolodowcowych (złodowacenia północnopolskiego). Wysokości bezwzględne na obszarze złoża wahają się od ok. 65,2-65,60m n.p.m.

2. Warunki geologiczno – gruntowe.

Budowa geologiczna obszaru gminy jest bardzo zróżnicowana i nawiązuje do rzeźby terenu. Przeważają utwory czwartorzędowe, które wypełniają obniżenia stropu iłów pstrych (wychodnie w zboczu wysoczyzn), wykształcone w postaci iłów i glin na ogół ciężkich.

Na wysoczyźnie występują plejstoceńskie utwory akumulacji lodowca w postaci glin zwałowych. Gliny piaszczyste lub piaski gliniaste posiadają konsystencję półzwartą, zwartą lub twardoplastyczną, zależną od stopnia zawilgocenia.

Pradolinę wypełniają utwory wodnolodowcowe i rzeczne w postaci piasków i żwirów. W dnach rynny lodowcowej, dolinach cieków zagłębieniach bezodpływowych, jak również starorzeczach, występują utwory rzeczno – bagienne. Są to torfy o miąższości powyżej 4,5 m i namuły organiczne o miąższości do 2,0 m.

3. Charakterystyka stosunków wodnych.

Teren znajduje się w zlewni rzeki Warty.

Wody podziemne na obszarze gminy występują w obrębie dwóch poziomów – trzeciorzędowego oraz czwartorzędowego.

Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę ma poziom czwartorzędowy.

Wody podziemne w utworach czwartorzędowych na wysoczyźnie morenowej występują lokalnie. Związane są z sandrami kopalnymi

o miąższości kilku metrów i ograniczonym zasięgu. Ponadto wody podziemne występują w piaskach wąskich dolinek cieków powierzchniowych na wysoczyźnie.

Podczas prowadzenia prac wiertniczych stwierdzono występowanie zwierciadła wód podziemnych na głębokościach od 0,9 m do 1,3 m p.p.t. Wody te są wodami typu podskórnego. Nie mają one większego znaczenia dla zbiorowego zaopatrzenia ludności i nie są ujmowane studniami głębinowymi. Wody generalnie spływają w kierunku południowym i południowo-zachodnim tj. ku dolinie rzeki Warty stanowiącej na tym terenie bazę erozyjną.

Tereny złoża nie obejmują obszarów zasilania ujęć wód podziemnych.

4. Powietrze atmosferyczne.

W celu rozpoznania stopnia zanieczyszczenia powietrza prowadzone są kontrole stężeń substancji zanieczyszczających w formie pomiarów emisji oraz badań monitoringowych imisji.

WIOŚ dokonuje rocznej oceny jakości powietrza dla stref określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2008 r. Nr 52, poz. 310). Miasto Śrem należy do strefy kościańsko-śremskiej. Roczna ocena dla roku 2008 według kryterium odniesionych do ochrony zdrowia wykazała brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu PM10, ołowiu, benzenu oraz tlenku węgla, więc całą strefę zaklasyfikowano do klasy A. W województwie wielkopolskim, na dwóch stacjach pozamiejskich stwierdzono przekroczenie wartości dopuszczalnej ozonu (29 dni w Krzyżówce i 10 dni we Mścigniewie) i dlatego strefę wielkopolską zaklasyfikowano do klasy C. Jednakże oba miejsca pomiarowe oddalone są od Śremu o około 70 km, dlatego też można uznać, że problem nie dotyczy całego obszaru wielkopolskiego, a jedynie oznacza lokalny problem związany z daną substancją.

Roczna ocena dla roku 2008 według kryterium odniesionych do ochrony roślin wykazała brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla dwutlenku siarki i dwutlenku azotu (strefę zaklasyfikowano do klasy A). Zarejestrowano natomiast przekroczenia poziomu docelowego i poziomu celu długoterminowego dla ozonu, stąd zaklasyfikowanie całej strefy wielkopolskiej do klasy C.

Największe zanieczyszczenie atmosfery w gminie występuje na terenie Śremu, i związane jest między innymi z tzw. „niską emisją” powstającą w kotłowniach indywidualnych w budynkach jednorodzinnych. Zabudowa położona jest w oddaleniu od obszaru opracowania planu.

5. Przyrodnicze i kulturowe obszary chronione.

Na omawianym obszarze nie występują żadne formy ochrony przyrody, obiekty zabytkowe ani obiekty znajdujące się w ewidencji zabytków.

Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków w piśmie dotyczącym zawiadomienia o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny MP pole D” wskazał na konieczność weryfikacji informacji na temat zasobów archeologicznych.

6. Szata roślinna i świat zwierzęcy.

Obszar opracowania mpzp leży w obrębie Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej w jednostce odcinka Śremskiego.

Roślinność na terenie planu nie ma charakteru naturalnego, została ukształtowana przez człowieka.

7. Klimat lokalny.

Według podziału Polski na dzielnice klimatyczne R. Gumińskiego, gmina leży w VII – środkowej Dzielnicy Klimatycznej. Obejmuje ona Nizinę Wielkopolską oraz Nizinę Mazowiecką. Dzielnice te dzieli się na cieplejszą (część zachodnia – wielkopolska) i chłodniejszą (część mazowiecka).

Główny wpływ na stosunki klimatyczne tego rejonu mają masy powietrza polarnomorskiego znad północnego Atlantyku, podzwrotnikowe (wyżej azorskie) i polarnomorskie znad Europy Wschodniej i Azji.

Środkowa Dzielnica Klimatyczna, a zwłaszcza Wielkopolska charakteryzuje się stosunkowo niskim rocznym opadem atmosferycznym. Wynosi on średnio 520 – 570 mm w ciągu roku, z tego na opad śnieżny przypada około 7% ogólnego opadu.

Średnia temperatura roczna waha się między 8,1°C a 8,7°C.

Okres wegetacyjny trwa około 220 dni w ciągu roku.

8. Powiązania funkcjonalne systemu przyrodniczego.

Głównym elementem przyrodniczych struktur przestrzennych gmin w tym rejonie Wielkopolski jest system dolin rzecznych, dolin pogłaczalnych i form morenowych, stanowiących najcenniejsze przyrodniczo obszary biocenoz wodno – łąkowo – bagiennych i leśnych o znaczeniu lokalnym. Główne ciągi dolinne, do których zaliczyć należy dolinę rzeki Warty, mają charakter tranzytowy. Ciągły przestrzennie system powiązań przyrodniczych umożliwia rozprzestrzenianie się gatunków roślin i zwierząt wewnątrz układu, jak i w najbliższym sąsiedztwie.

Zmiany w środowisku jednego z elementów systemu przyrodniczego wpływają na interakcję funkcjonalną całego układu przyrodniczego.

**Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu
zagospodarowania przestrzennego.
Zagadnienia szczegółowe.**

1. Położenie.

Obszar opracowania mpzp, obejmujący teren działek nr ewid. 256/2 o powierzchni 1,9 ha, położony jest w północno-wschodniej części gminy Śrem (powiat śremski, województwo wielkopolskie).

Znajduje się w odległości ok. 1 km na południowy zachód od zwartej zabudowy wsi Luciny oraz ok. 1 km od trasy Śrem - Zaniemyśl. Od miasta Śrem oddalony jest o ok. 7 km w kierunku północno – wschodnim. Administracyjnie należy do wsi Luciny.

Obszar planu, według ewidencji gruntów, zajmują grunty orne klas bonitacyjnych V – VI. Całość jest użytkowana jako grunty orne. Grunty położone w granicach opracowania stanowią w całości własność prywatną. Teren mpzp jest niezabudowany i nie posiada żadnej infrastruktury. Nie przechodzi przez niego żadna linia energetyczna.

Na terenie planu brak naturalnych cieków, rowów i zbiorników wodnych.

W sąsiedztwie złoża Luciny nie występują inne udokumentowane złoża kopalin. Obszar planu sąsiaduje bezpośrednio z już eksploatowaną częścią złoża Luciny.

Obszar planu sąsiaduje również z lasem od strony wschodniej i północnej, od pozostałych stron bezpośrednio z użytkami dróg polnych oraz z gruntami rolnymi - klasy IV i V. W bezpośrednim sąsiedztwie brak jakichkolwiek elementów zagospodarowania, które utrudniałyby prowadzenie prac wydobywczych.

2. Warunki glebowe i roślinność.

Roślinność tu występująca nie podlega ochronie, nie ma również charakteru naturalnego, została ukształtowana przez człowieka. Świat zwierzęcy omawianego obszaru jest typowy dla obszarów o dużych przekształceniach antropogenicznych. W sąsiedztwie znajduje się kompleks leśny, w którego granicach nie stwierdzono występowania gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową. Roślinność drzewiasta i krzewiasta (olcha czarna) występuje na obrzeżach działek w granicach mpzp i stanowi skupiska przy granicach poszczególnych nieruchomości.

3. Projektowana zmiana użytkowania terenu.

1) Wg „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Śrem” – ustalenia ogólne dla przedmiotowego terenu:

- tereny łąk i pastwisk.

W kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy Śrem w pkt. 13.3 Wytyczne geologiczne, czytamy:

W Załączniku nr 3, uwzględniono wszystkie obecnie eksploatowane złoża kopalin na terenie gminy Śrem, określając tereny górnicze.

Ustala się możliwość eksploatacji rozpoznanych kopalin na terenie gminy w następujących przypadkach:

- teren górniczy znajduje się poza obszarami, oznaczonymi w załączniku graficznym symbolami: M, ML, MG, U, G, Z, I, S, R, RZ, RZ*; wyjątkiem może być utworzenie terenu górniczego dla złoża gazu w Kalejach, jeżeli nie zostanie ograniczona możliwość zabudowy na terenach wielofunkcyjnej zabudowy wiejskiej.
- teren górniczy nie jest lokalizowany na terenie lasów i zalesień, oznaczonych kolorem w załączniku graficznym,
- eksploatacja jest zgodna z przepisami odrębnymi.

W ramach terenów górniczych ustala się wyznaczanie filarów ochronnych, zgodnie z przepisami odrębnymi.

2) Zmiana użytkowania terenu: teren górniczy, oznaczony na rysunku planu symbolem PG;

4. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Omawiany teren jest przekształcony antropogenicznie – stanowi w całości grunty rolne użytkowane rolniczo. Teren ten nie posiada wysokich walorów przyrodniczo – krajobrazowych, m.in. ze względu na rolniczy sposób użytkowania, powodujący brak zróżnicowania, ocenianego na poziomie zmienności ekosystemów i mało zróżnicowaną rzeźbę terenu. Skutki dotychczasowego sposobu użytkowania terenu są zarówno pozytywne, jak i negatywne. Do pozytywnych można zaliczyć brak zmian w ukształtowaniu powierzchni ziemi, brak istotnych źródeł zanieczyszczeń powietrza i zmian stosunków wodnych. Do negatywnych – zanieczyszczenia pochodzące ze źródeł rolniczych, które mogą dotyczyć wód i gleb.

W przypadku braku realizacji dokumentu, pogłębiać się będzie stopień zanieczyszczenia gleb pochodzącego z nawozów rolniczych, stosowanych zwłaszcza na gruntach słabych, z jakimi w omawianym obszarze mamy do czynienia.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska.

Pod pojęciem środowiska (według ustawy Prawo ochrony środowiska) rozumie się ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, krajobraz, klimat oraz pozostałe elementy różnorodności biologicznej, a także wzajemne oddziaływania pomiędzy tymi elementami.

Celem ochrony środowiska jako całości jest zachowanie równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w rozwoju społeczno-gospodarczym. Głównym elementem pozwalającym zachować równowagę jest przestrzeganie standardów jakości środowiska określonych w Prawie ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) i przepisach odrębnych. W planie miejscowym wprowadzono zapisy dotyczące modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej w zgodzie z przepisami oraz określono zasady ochrony dotyczące powietrza, wód, powierzchni ziemi, wartości kulturowych, ochrony przed hałasem.

Problematyka ochrony przyrody regulowana jest ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92 poz. 880). Zgodnie z art. 2 tej ustawy ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i jej składników, a zwłaszcza:

- 1) dziko występujących roślin lub zwierząt i grzybów,
- 2) roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową,
- 3) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- 4) siedlisk przyrodniczych,
- 5) siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów,
- 6) tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków przyrody nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt,
- 7) krajobrazu,
- 8) zieleni w miastach i wsiach,
- 9) zadrzewień.

Celem ochrony przyrody jest m.in. utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów, zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami, zachowanie bioróżnorodności, ochrona walorów krajobrazowych, zieleni oraz edukacja ekologiczna.

Przeznaczenie terenu pod eksploatację złoża, jest zawsze działaniem zakłócającym funkcjonowanie środowiska na tym terenie w zakresie

ochrony powierzchni ziemi. Omawiany obszar jest poszerzeniem znacznie większego powierzchniowo i już funkcjonującego terenu górniczego. Obszar planu stanowi ok. 1/10 części eksploatowanego złoża Luciny. Poszerzenie eksploatacji złoża nie spowoduje znacznego ubytku komponentów środowiska. Wymogi prawne nakładają obowiązek rekultywacji wyeksploatowanego złoża i przywrócenie walorów środowiska przyrodniczego – sposób zapisany w planie pozwoli na kompensację środowiska po eksploatacji złoża.

6. Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Celem opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla planu dla terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny II” jest ustalenie jednolitych zasad zagospodarowania na całym terenie górniczym. Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r. Nr27 poz. 96 z późniejszymi zmianami) plan powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- wykonania uprawnień określonych w koncesji;
- zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
- ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Na obszarze planu został wyznaczony obszar górniczy i teren górniczy, zgodnie z koncesją, wydaną Starostę Powiatu Śremskiego.

W ustaleniach projektu planu określono:

- 1) sposób eksploatacji i zagospodarowania terenu górniczego, w oparciu o przepisy odrębne;
- 2) zasady obsługi komunikacyjnej;
- 3) zasady wyposażenia terenu w infrastrukturę techniczną;
- 4) zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego;
- 5) zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;
- 6) zasady rekultywacji terenów powyrobiskowych.

Ustalenia planu w sposób szczegółowy określają sposób zagospodarowania terenu górniczego.

7. Zmiana pokrywy glebowej.

Ponieważ istota działalności gospodarczej na złożu polega na trwałym ubytku masy złoża, przekształcenia wywołane eksploatacją mają charakter trwałe. W wyniku eksploatacji nastąpi trwałe przekształcenie terenu – wyłączenie terenów z użytkowania rolniczego oraz likwidacja pastwisk. Na

powierzchni ok. 1,0 ha powstanie wyrobisko poeksploatacyjne, zawodnione. Teren przyległy do tych wyrobisk (w obrębie działek inwestorskich), w trakcie prowadzonej eksploatacji wykorzystany będzie na zwałowiska nadkładu, drogi kopalniane oraz plac dla sprzętu – po wyeksploatowaniu złoża teren pasów ochronnych urządzony będzie zielenią niską (wysiew traw).

8. Zmiany hydrogeologiczne.

Nie przewiduje się utwardzenia powierzchni w obrębie terenu planowanej zabudowy tymczasowej ani na terenie obsługi technicznej, która mogłaby spowodować zmianę spływu powierzchniowych wód opadowych, w związku ze stosowaniem nieprzepuszczalnych nawierzchni, utrudniających wsiąkanie wód w głąb podłoża.

Projektuje się, że tereny znajdujące się wewnątrz przyszłych wyrobisk eksploatacyjnych tj. wewnątrz obszaru górniczego „Luciny II”, zostaną zagospodarowane w kierunku wodnym. Wszystkie pozostałe tereny znajdujące się pomiędzy granicą w/w obszaru górniczego a granica własności, zostaną zrehabilitowane w kierunku rolnym.

Przewiduje się, że eksploatacja kopaliny oraz powstanie zbiornika wodnego nie wpłynie znacząco na reżim wód podziemnych w rejonie wyrobiska. Zmiany poziomu wód gruntowych będą stanowiły niewielki procent amplitudy naturalnych wahań w tym obszarze, a istniejące w sąsiedztwie eksploatowane jeszcze złoża o zbliżonych cechach oraz zrehabilitowane już zbiorniki potwierdzają prognozowane nieznaczne zmiany w stosunku do wód podziemnych. Lokalnie i czasowo może następować zwiększone parowanie ze zbiornika wodnego, który powstawać będzie od momentu rozpoczęcia eksploatacji, ze względu na wysokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych.

Powyższe nie będzie miało wpływu na ilość i jakość wód Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej jako GZWP Nr 150.

Zmiany w zakresie hydrogeologii nie wywrą negatywnego wpływu na środowisko i wszystkie jego komponenty w obszarze rozpatrywania ani na tereny sąsiednie.

9. Zmiany szaty roślinnej.

Wraz ze zmianą w użytkowaniu terenu, likwidacji ulegnie powierzchnia pastwisk i pól uprawnych. Odtworzenie szaty roślinnej na omawianym

terenie nastąpi poprzez uformowanie skarp oraz nasadzenia zieleni w formie wysiewu traw w ramach rekultywacji terenu złoża.

Eksploracja złoża w granicach planu nie wywrze negatywnego wpływu na roślinność w obszarze rozpatrywania ani na tereny sąsiednie.

Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
Podsumowanie.

1. Zagrożenia na etapie funkcjonowania ustaleń planu.

Eksploracja złoża nie będzie stanowić zagrożenia dla użytków na sąsiednich działkach własnościowych (użytki leśne), ponieważ obszar wydzielonego złoża zachowuje wymagane przepisami pasy ochronne – 12 m od użytków leśnych sąsiednich działek własnościowych.

Eksploracja złoża nie będzie stanowić zagrożenia dla eksploatacji istniejących dróg, ponieważ obszar wydzielonego złoża zachowuje wymagane przepisami pasy ochronne – 10 m od dróg lokalnych.

Wydobywanie kopaliny będzie powodowało emisję do atmosfery zanieczyszczeń związanych z pracą silników. Analizy przewidywanego wpływu inwestycji na środowisko przyrodnicze wykazały³, że dotrzymane zostaną wszystkie wartości graniczne dla emitowanych zanieczyszczeń pyłowo-gazowych na terenie projektowanej kopalni kruszywa i poza jej granicami.

Nie przewiduje się negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne w rejonie planowanej inwestycji. Wymagania obowiązujących przepisów z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego będą zachowane.

Nie przewiduje się emisji pyłów do atmosfery, ponieważ kopalina będzie wydobywana i transportowana w naturalnej wilgotności.

Dbłość o stan techniczny maszyn eksploatacyjnych i środków transportu zabezpieczy wody gruntowe przed ewentualnym skażeniem środkami ropopochodnymi.

Hałas powodowany eksploatacją złoża nie będzie stanowił zagrożenia dla ludności, ponieważ najbliższe zabudowania mieszkalne (zabudowa wsi Luciny) znajdują się w odległości ok. 1 km na północny wschód od granic złoża. Jest to odległość znacznie przekraczająca zasięg emisji hałasu. Ponadto eksploatacja będzie prowadzona tylko w porze dziennej.

Eksploracja nie spowoduje ujemnych zmian stosunków wodnych rejonu złoża. Nie wpłynie na zmiany w poziomie zalegania zwierciadła wody.

³ „Raport oddziaływania na środowisko inwestycji polegającej na eksploatacji kruszywa naturalnego ze złoża LUCINY”

Eksploatacja kruszywa naturalnego ze złoża nie ma wpływu na warunki klimatyczne tego regionu. Lokalnie i czasowo może następować zwiększone parowanie ze zbiornika wodnego, który powstawać będzie od momentu rozpoczęcia eksploatacji na sąsiednim terenie eksploatowanego terenu górniczego „Luciny MP”. Powodować to może nieznaczny wzrost wilgotności powietrza, co jednak korzystnie wpłynie na otaczające obszary lasów i łąk.

Zagrożenia nadzwyczajne dotyczyć mogą niespodziewanych zjawisk przyrodniczych (tj. huragany, ulewne deszcze itp.) lub awarii wynikających z zawodności sprzętu lub zaniedbań ludzi.

Powodem zagrożeń dla środowiska mogą być wadliwie działające instalacje mechaniczne, niewystarczające lub nadmierne uszczelnienie podłoża, zła gospodarka ściekowa, lub niewłaściwe postępowanie z odpadami.

2. Zalecenia oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko powinny zmierzać do racjonalnego wykorzystania terenu. Celem minimalizacji niekorzystnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze zaleca się:

- 1) ochronę samego złoża, polegającą na racjonalnym gospodarowaniu jego zasobami, z możliwie najmniejszymi stratami kopaliny;
- 2) wprowadzenie zakazu odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu;
- 3) sprecyzowanie zasad obsługi infrastrukturą techniczną.

3. Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wpływ ustaleń planu na środowisko przyrodnicze wynika z przewidywanych zagrożeń. Można przypuszczać, że w przypadku omawianego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, przy respektowaniu ustalonych zasad zagospodarowania poszczególnych terenów, niekorzystne zmiany w środowisku przyrodniczym mogą zostać

zminimalizowane. Zaistnieją przekształcenia i modyfikacje jego niektórych komponentów.

- 1) Przekształcenia powierzchni ziemi będą znaczne. Estetyka terenu ucierpi na etapie eksploatacji. Po rekultywacji wprowadzone zawodnienie i zieleń pozwoli odbudować i miejscami nawet wzbogacić walory przyrodnicze poszczególnych fragmentów terenu opracowania.
- 2) Zmiana warunków gruntowo-wodnych dotyczy głównie etapu eksploatacji złoża. Przekształcenia będą nieduże. Eksploatacja nie spowoduje ujemnych zmian stosunków wodnych rejonu złoża. Nie wpłynie na zmiany w poziomie zalegania zwierciadła wody.
- 1) Przekształcenia gleb będą znaczne, biorąc pod uwagę obszar planu. Ze względu na planowaną rekultywację i zagospodarowanie w kierunku rekreacyjnym, zmiany te nie spowodują zubożenia środowiska.
- 2) Przekształcenia szaty roślinnej będą znaczne na terenie planu. Zniszczeniu ulegnie roślinność pól uprawnych. Wprowadzenie zadrzewień i zieleni niskiej oraz zawodnienie na etapie rekultywacji terenów powyrobiskowych, zdecydowanie poprawi estetykę przekształcanego krajobrazu.
- 3) Nie przewiduje się zmian klimatu lokalnego.

4. Analiza ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Analiza ustaleń tekstowych projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części dotyczącej środowiska przyrodniczego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków oraz sformułowania uwag:

- 1) w zakresie gospodarki wodnej przewiduje się zaopatrzenie w wodę pitną i do celów socjalnych z urządzeń do gromadzenia wody (zbiorniki zaopatrywane z zewnątrz);
- 1) w zakresie gospodarki ściekowej obowiązuje zapis o gromadzeniu ścieków w szczelnych zbiornikach i systematycznym ich wywożeniu przez koncesjonowanego przewoźnika do miejsc wskazanych przez służby gminne; zakazuje się odprowadzania ścieków bezpośrednio do gruntu; punkty napraw i tankowanie sprzętu musi odbywać się poza terenem planu; nakazuje się również dbałość o stan techniczny maszyn eksploatacyjnych i środków transportu w celu zabezpieczenia wód gruntowych przed skażeniem środkami

ropopochodnymi; zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie;

- 3) w zakresie gospodarki odpadami wprowadza się zapis, że ich gromadzenie musi się odbywać w miejscach wyłącznie do tego przeznaczonych wraz z zapewnieniem wywożenia odpadów na wysypisko; zakazuje się lokalizowania składowisk odpadów na terenach powyrobowiskowych;
- 4) w zakresie postępowania z masami ziemnymi wprowadza się zapis, że zgromadzone masy ziemne, w tym próchniczną warstwę gleby, należy wykorzystać do rekultywacji terenów przekształconych w wyniku eksploatacji
- 5) w zakresie przeciwdziałania wypadkom wprowadza się zapis o odpowiednim oznakowaniu i zabezpieczeniu miejsc niebezpiecznych;
- 6) wyznaczenie pasów ochronnych od lasów w sposób najbardziej korzystny dla drzewostanu;

5. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

W związku z realizacją ustaleń projektowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, prognozuje się brak oddziaływania transgranicznego na środowisko przyrodnicze.

6. Podsumowanie.

Roboty geologiczne związane z eksploatacją złóż przyczyniają się do trwałej zmiany środowiska naturalnego. Ustalenia projektu planu uwzględniają rozwiązania minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko, proponowane w niniejszym opracowaniu. Jeżeli realizacja projektowanego zagospodarowania terenu przebiegać będzie w sposób prawidłowy, środowisko przyrodnicze nie dozna większego uszczerbku. Warunkiem jest jednak respektowanie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W związku z powyższym nie ma przeciwwskazań dla prowadzenia eksploatacji złoża kruszywa naturalnego Luciny II, przy prawidłowej i racjonalnej gospodarce złożem i zachowaniu wymienionych ograniczeń, dotyczących ochrony środowiska.

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Opracowana prognoza oddziaływania na środowisko przyrodnicze dotyczy ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **dla terenu górniczego – złoża kruszywa naturalnego „Luciny II”**. Plan obejmuje swoim zasięgiem działkę o nr ewidencyjnym 256/2, o powierzchni ok. 1,9 ha.

Przy sporządzaniu niniejszego opracowania oparto się na szeregu dokumentów wykonanych na potrzeby Gminy oraz na podstawie przepisów prawa.

Dla rozpoznania i środowiska przyrodniczego przeanalizowane zostały kolejno jego składniki: położenie geograficzne i rzeźba terenu, warunki geologiczne – gruntowe, stosunki wodne, obszary chronione, warunki glebowe, szata roślinna i świat zwierzęcy oraz klimat lokalny. Analiza w/w składników wykazała brak przeciwwskazań do lokalizacji inwestycji, planowanych do realizacji w projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Podczas prognozowania oddziaływania na środowisko przyrodnicze ustaleń miejscowego planu przeanalizowano położenie i użytkowanie terenu, którego dotyczy opracowywany plan miejscowy, projektowane przeznaczenie terenu, i ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Z analizy wynika, że realizacja ustaleń planu nie doprowadzi do zmian hydrogeologicznych na terenie planu i na terenach sąsiednich, nie spowoduje niekorzystnych zmian w szacie roślinnej i pokrywie glebowej.

Mimo potencjalnych zagrożeń wynikających z funkcjonowania ustaleń planu, przy wykorzystaniu zaleceń minimalizujących skutki uboczne, nie ma niebezpieczeństwa wywierania niekorzystnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze, w tym zdrowie ludzi, zwierząt, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat i zabytki.

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu, podobnie jak projektowane, wywołuje zarówno pozytywne jak i negatywne skutki dla środowiska naturalnego.

Podsumowując, jeśli przy realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego respektowane będą ustalenia w nim zawarte, środowisko przyrodnicze i wszystkie jego składniki nie doznają uszczerbku.